

Лавриненко О. В. САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ – ПРОВІДНИЙ ВИД НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ВЕЧІРНЬОЇ ШКОЛИ	119
Максимова Л. П. МОДЕЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО – КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	130
Назола О. В. РОЛЬ УСНОГО КОРИГУВАЛЬНОГО ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	139
Панченко А. Г. ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ РАЙОННОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	148
Пащенко С. Ю. , Мацкевич Ю. Р. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ МОЛОДОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	156
Тригуб І. І. СТАНОВЛЕННЯ СОЦІОЛОГІЇ ОСВІТИ ЯК ГАЛУЗІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ	166
ПСИХОЛОГІЯ	
Драговоз О. С. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	175
Ковалевська А. О. ПРОГРАМА ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ СТРАХІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	188
Коханова О. П. ПАРТНЕРСТВО ЯК ФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	196
Москальов М. В. ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА ВХОДЖЕННЯ ФАХІВЦІВ В ОСВІТНЮ ОРГАНІЗАЦІЮ	205
Помиткіна Л. В. ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНОГО ЖИТТЄВОГО РІШЕННЯ З ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ	215
ІНФОРМАЦІЯ	
АВТОРИ ВИПУСКУ	226
ПАМ'ЯТКА АВТОРУ	229
ДО ВІДОМА ЧИТАЧІВ	231

УДК:378.14

О. І. Беспарточна

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРИ СТВОРЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙ УКРАЇНИ

У статті окреслено напрями використання досвіду Російської Федерації при створенні і впровадженні Національної системи кваліфікацій України, доведено важливість дослідження російських освітніх реформ для подальшого використання у реформуванні української системи вищої освіти згідно євроінтеграційного спрямування України; виокремлено ідеї Російської Федерації щодо удосконалення системи освіти, які можуть бути використані в Україні.

Ключові слова: Національна система кваліфікацій, професійна освіта, європейські вимоги до освіти, освітні реформи.

В статті очерчені напрямки використання досвіду Російської Федерації при створенні і впровадженні Національної системи кваліфікацій України, доведена важливість дослідження російських освітніх реформ для подальшого використання у реформуванні української системи вищої освіти згідно євроінтеграційного курсу України; виділено ідеї Російської Федерації, що стосуються удосконалення системи освіти, які можуть бути використані в Україні.

Ключевые слова: Национальная система кваліфікацій, профессиональное образование, европейские требования к образованию, образовательные реформы.

The article outlines the directions in using experience of Russian Federation for creating and implementing of the National Qualifications Framework of Ukraine, proved the importance of the research of Russian educational reform in the future for reforming of the Ukrainian system of higher education according to the European integration course of Ukraine; highlighted the idea of the Russian Federation concerning the improvement of the education system, which can be used in Ukraine.

Keywords: National Qualifications Framework, professional education, the European requirements to education, educational reforms.

© Беспарточна О. І., 2013

Вивчення досвіду зарубіжних країн щодо організації освіти заслуговує на увагу в контексті впровадження його позитивних надбань у практичну діяльність як вищих навчальних закладах України, так і громадських об'єднань. На сьогоднішній день проблема забезпечення ринку праці кваліфікованими робітниками надзвичайно актуальна для всіх держав Європи. Тому активно ведеться діалог між представниками роботодавців та сферою професійної освіти стосовно узгодженості вимог до навчання та кваліфікації, який призводить до створення принципово нових рівнів кваліфікацій, що відображають результати навчання, які мають велике значення для сфери праці. Оскільки Україна обрала шлях європейської та світової інтеграції, постала проблема модернізації освітньої галузі, що має на меті досягнення рівня кращих світових стандартів. Структура освіти України за своєю ідеологією та цілями узгоджена із структурами освіти більшості розвинених країн світу. Україна досягла високого рівня реалізації двох стратегічних завдань: розширення доступу до отримання вищої освіти і досягнення рівня, відповідного світовим стандартам, що сприяє найбільш повному задоволенню освітніх потреб громадян.

Метою нашого дослідження є визначення напрямів використання досвіду Російської Федерації при створенні та впровадженні української Національної системи кваліфікацій.

В Україні вища освіта визнана однією з провідних галузей розвитку суспільства. Стратегічні напрямки розвитку вищої освіти визначені Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національною доктриною розвитку освіти, відповідними Указами Президента України та Постановами Кабінету Міністрів України.

У розвитку професійної освіти в Україні і Російській Федерації після входження у Болонський процес є багато спільного. Зокрема, його вплив на освітні системи цих країн відбувається за одними напрямками: система зрозумілих і легко порівнюваних ступенів; впровадження двоциклової (після Берлінської конференції – три циклової) структури кваліфікацій; застосування кредитної системи; розширення мобільності; розвиток співпраці у сфері якості вищої освіти; посилення європейського виміру у вищій освіті; освіта протягом усього життя; роль студентства у реалізації Болонського процесу; підвищення привабливості національних освітніх систем; синергія у вищих навчальних закладах процесів навчання і досліджень (Гретченко А. И., с. 265).

Разом з тим Російська Федерація має більший досвід освітньої діяльності у межах Болонського процесу. Російська Федерація й Україна мають також різний ступінь просування до Європейського простору вищої освіти, досвід міжвузівської взаємодії. Зокрема, в Україні Національна система кваліфікацій, перелік галузей, напрямів, спеціальностей освіти не сповна відповідає сучасним вимогам. У процесі розробки законодавчо встановлені сучасні стандартизовані освітні рівні. Відсутні стандартизовані галузі, напрями і спеціальності вищої освіти, які б узгоджувалися з Міжнародною стандартною класифікацією освіти, іншими відповідними світовими європейськими нормами. У розв'язанні цього питання Україна суттєво відстала від багатьох передових країн світу. Тому закономірно, що кваліфікації, яких набуває українська молодь, дедалі більше не влаштовують роботодавців і не отримують гідного визнання за межами країни. Україна повинна не наздоганяти, а йти у ногу з провідними країнами Європи, зокрема, в освітній галузі.

Вищезазначене спонукало нас особливу увагу зосередити на особливостях Сорбонсько-Болонського процесу у галузі вищої освіти в Європі.

Ми згодні з А. В. Марчук, яка вважає, що підготовка фахівця європейського рівня в Україні зумовлена такими вимогами: реформування вітчизняної системи освіти із урахуванням європейських норм і стандартів на основі власних культурних та науково-технічних здобутків; посилення культурологічної мовної підготовки фахівця для сприяння його життєвій мобільності; створення моделі сучасного європейського фахівця та умов для його розвитку та самореалізації; визначення переліку ключових компетентностей, компетенцій формування фахівця, їх змісту з урахуванням зарубіжного досвіду (Марчук А. В., с. 264).

Виходячи із результатів проведеного дослідження, ми можемо констатувати, що при розробці Національної рамки кваліфікацій України стосовно освітніх рівнів, згідно досвіду Російської Федерації, використовувались описи кваліфікацій Всеосяжної рамки кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти, а стосовно освітньо-кваліфікаційних рівнів – дескриптори Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж усього життя. Це реалізовано таким чином: за основу «Вимог до освітніх рівнів» безпосередньо взяті дублінські дескриптори, як це зроблено у більшості країн – учасниць Болонського процесу, а у «Вимогах до освітньо-кваліфікаційних рівнів» зведені описи результатів навчання, сформульовані на основі

дескрипторів для кожної галузі освіти з чинного Переліку напрямів підготовки та чинними освітньо-професійними рівнями.

Отже, при створенні сучасної Національної системи кваліфікації України необхідно уникати національної замкнутості, тому доцільно постійно аналізувати ефективну практику зі створення професійних стандартів, освітніх програм щодо професійної освіти, системи кваліфікацій наших найближчих партнерів по СНД, зокрема, Російської Федерації.

У наукових працях учених Російської Федерації, де раніше, ніж в Україні, були розроблені рамки національних кваліфікацій, запропоновано визначення, згідно якого рамка кваліфікацій є ядром національної системи кваліфікацій, яка в свою чергу являє собою сукупність механізмів правового та інституційного регулювання попиту на кваліфікації робітників з боку ринку праці та пропозиції кваліфікації з боку системи освіти та навчання (Блинов В. И. и др.). Це було взято за основу і при створенні Національної рамки кваліфікацій України.

Рамка кваліфікацій забезпечує системний підхід до змісту кваліфікацій та їх розподілу за рівнями, що, у свою чергу, сприяє визначенню вимог до освітніх стандартів та програм професійної освіти та приведенню їх у відповідність до вимог сфери праці. Вона також дозволяє проводити обґрунтовані порівняння кваліфікацій та дипломів, виданих у різних державах, що, у свою чергу, надзвичайно актуально у ситуації активізованої трудової міграції.

В. І. Блинов вважає Національну рамку кваліфікацій Російської Федерації інструментом співвідношення сфери праці та сфери освіти, загальним описом кваліфікаційних рівнів, визнаних на загальнофедеральному рівні, та основних шляхів їх здобуття на території Російської Федерації (Блинов В. И. и др., с. 1). Поряд з цим, у Російській Федерації розроблена Національна система кваліфікацій. Це дає можливість використовувати набутий Росією досвід і в удосконаленні системи освіти України.

Система кваліфікацій Російської Федерації включає перелік галузей професійної діяльності згідно видів трудової діяльності з зазначенням рівня кваліфікації; професійні стандарти та процедуру їх реєстрації; каталог кваліфікацій із зазначенням результатів необхідної освіти та навчання; систему забезпечення якості кваліфікації (процедури оцінки та підтвердження, тобто сертифікація кваліфікацій, отриманих під час формальної освіти, неформальної освіти та робочого досвіду).

Аналіз наукових праць показав, що розробка національних рамок та системи кваліфікацій у нашій державі є основним механізмом підвищення конкурентоздатності вищої освіти України. У контексті компаративного аналізу цей механізм являє собою комплекс спеціалізованих і законодавчо закріплених форм і методів створення та використання ресурсів (фінансових, організаційних, інвестиційних) для забезпечення інтелектуального розвитку і соціальних потреб громадян; соціальні, організаційні та правові положення і заходи, що забезпечують функціонування людського капіталу.

Оскільки для прискорення розробки Національної системи кваліфікацій України актуальним є дослідження досвіду впровадження організаційно-методичних умов розробки національної системи кваліфікацій у Російській Федерації, буде доцільним, з метою розв'язання завдань та досягнення мети щодо розробки національної системи кваліфікацій України, врахування досвіду становлення основних компонентів при розробці Національної системи кваліфікацій у Російській Федерації, що передбачає: аналіз розвитку системи кваліфікацій у Російській Федерації у часовій послідовності; дослідження якісних змін у системі вищої освіти у Російській Федерації ХХІ століття; аналіз наукових праць щодо створення Національної системи кваліфікацій Російської Федерації; порівняльно-педагогічний аналіз спорідненості досліджуваних явищ у системах педагогічної освіти у Російській Федерації та Україні; експертне опитування керівників закладів вищої освіти у Російській Федерації; визначення умов організації вищої освіти; узагальнення педагогічного досвіду для визначення компонентів системи кваліфікацій у Російській Федерації у ХХІ столітті (Коулз М., Олейникова О. Н., Муравьева А. А.).

Прогресивними ідеями Російської Федерації, які можуть бути використані в Україні, є передача функцій управління системою професійної підготовки фахівців на регіональний рівень і розробка регіональних програм розвитку професійної підготовки фахівців; впровадження нових форм професійного навчання згідно галузевих стандартів; застосування випереджувального підходу до змісту професійної освіти. Важливою є системна співпраця з соціальними партнерами, працедавцями.

Таким чином, вивчення досвіду такого стратегічного партнера України як Російська Федерація, є, безумовно, важливим при вирішенні питання євроінтеграції нашої країни. Розробка

Національної рамки кваліфікацій є лише першим, хоч і надзвичайно важливим кроком у реформуванні системи освіти України. Поряд з цим, існує ряд проблем на шляху до прийняття Національної системи кваліфікацій, вирішенню яких сприятиме урахування досвіду та рекомендацій учасників Болонського процесу, зокрема, Російської Федерації. Накопичений і систематизований досвід щодо розробки Національної системи кваліфікацій у Російській Федерації можна застосувати для розробки НСК в Україні; для моніторингу якості професійної освіти в Україні; у розробці матеріалів щодо впровадження критеріїв якості професійної освіти.

Література

1. Блинов В. И., Сазонов Б. А., Лейбович А. А., Батрова О. Ф., Волошина И. А., Есенина Е. Ю., Сергеев И. С. Национальная рамка квалификаций Российской Федерации. – М.: ФГУ «ФИРО», Центр начального, среднего, высшего и дополнительного профессионального образования, 2010. – 7 с.
2. Гретченко А. И. Болонский процесс: интеграция России в европейское и мировое образовательное пространство / А. И. Гретченко, А. А. Гретченко. – М.: КНОРУС, 2009. – 432 с.
3. Коулз М., Олейникова О. Н., Муравьева А. А. Национальная система квалификаций. Обеспечение спроса и предложения квалификаций на рынке труда / Коулз М., Олейникова О. Н., Муравьева А. А. – М.: РИО ТК им. А. Н. Коняева, 2009. – 115 с.
4. Марчук А. В. Развитие вышшей освіти у Російській Федерації в контексті європейських інтеграційних процесів: монографія / Алла Марчук; [за ред. С. О. Сисоєвої]. – Львів: Українська академія друкарства, 2012. – 328 с.

Рецензенти:

Сисоєва С. О. – д. пед. н., проф., член-кор. НАПН України,
Поясок Т. Б. – д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 25. 03. 2013

УДК37.017:37.011.3–051

Н. І. Богданець-Білоskalенко

ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ ЯКОВА ЧЕПИГИ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті автор розкриває можливості використання науково-методичних розробок вченого-педагога Якова Феофановича Чепиги у практиці сучасної школи. Наводиться приклад роботи у школах Львівщини та Київщини за методами навчання читання дітей Я. Чепиги. Педагог пропонує найбільш досконалий метод цілих слів. Цей метод відкриває сучасній українській школі великі можливості для застосування самодіяльності та співпраці учня і вчителя, сприяє легкому і доступному читанню дітям молодшого шкільного віку.

Ключові слова: метод цілих слів, метод читання «від слова до букви».

В статті автор розкриває можливості використання науково-методических розробок вченого-педагога Якова Феофановича Чепиги в практиці сучасної школи. Приводиться приклад роботи в школах Львовщини та Києвицини по методам обучения чтению детей Я. Чепиги. Педагог предлагает наиболее совершенный метод целых слов. Этот метод открывает современной украинской школе большие возможности для применения самостоятельности и сотрудничества ученика и учителя, способствует легкому и доступному чтению детям младшего школьного возраста.

Ключевые слова: метод целых слов, метод чтения «от слова к букве».

The article reveals the possible use of scientific and methodical scientist and educator James Feofanovycha Chipiga in the practice of the modern school. An example of schools in Lviv and Kyiv methods for teaching reading Ya. Chepihy children. The teacher offers the perfect method of whole words. This method offers modern Ukrainian school a great opportunity to use initiative and cooperation of the student and the teacher facilitates easy and accessible read for children of primary school age.

Keywords: method of whole word reading method «from the word to the letter».